

DECISIONVM VNIVERSARVM,

ET TOTIVS CHRISTIANI ORBIS
RERVM OMNIVM IVDICATARVM,

S V M M Æ,

AC OPERIS VALDE ELABORATI, VTILIS, ET VNIVERSIS MAGISTRATIBVS
Christianæ Reipublicæ, Aduocarum, causarum Patronis, ceterisque in Iudiciali Foro, tam Ecclesiasti-
co, quam seculari versari cupientibus, admodum necessarij:

CAMILLO BORRELLO IVRISC.
Equite Aurato, & Palatino Comite Authore,

TOMVS SECVNDVS.

*NUNC PRIMUM IN LUCEM EDITVS, ET OMNI DILIGENTIA
inter imprimendum reuisus, ac debito studio correctus.*

ADIVNCTIS SINGVLORVM TITVLORVM ARGVMENTIS, SVMMARIIS,
Necnon triplici Indice, primo Authorum in toto opere allegatorum, secundo Titulorum materiarum
iuris, tertio verò rerum omnium practicebilibum, & verborum notabilium in fine Tomi.

ACCESSIT ETIAM ALTER INDEX LEGVM ALIQUARVM REGNI NEAPOLITANI
Consuetudinum, Capitularum, Rituum, ac Pragmaticarum in opere de Iuramentis, quæ post titulos materiarum
iuris reperiuntur.

COLONIÆ AGRIPPINÆ
Sumptibus Antonij Hierati, sub signo Gryphi.
ANNO M. DC. XXVI.

D.

O.

M.

SERENISSIMIS DOMINIS

FERDINANDO S. R. E.
CARDINALI AVSTRIO

Archiepiscopo Toletano Hispaniarum Primati,

CAROLO AVSTRIO
FRATRIBVS HISPANIARVM
PRINCIPIBVS.

CAMILLVS BORRELLVS IVRISCONSVLTVS, S.

DU si viverent Philippus Tertius Rex, & Margarita Regina Reges Catholici, coniuges, qui Deo gratia Cælo fruuntur, Pientissimi vestrarum Serenissimarum Altitudinum parentes, obedientiæ, ne sentitis obsequium illis præstiti, paulo post vestrarum natiuitatum tempus, dum illis obtuli Austriae familiae Latinam Genealogiam, in qua per annos mille & trecentos, apparet descriptio eorum, quæ fecerunt omnes eiusdem familiae Principes, & aliam descriptionem per mille circiter annos Gothorum, & Lusitanæ Regum, Regi etiam scripsi Compendiarios de Regis Catholici præstantia per cursum octo annorum elaboratos, quantum autem in his proprius Regis seruitio laborem sumperim, vestrarum Altitudinum sic iudicium. Omitto alia quæ dederant Philippo Regi Auo; Nunc verò Philippo Quarto Primogenito Regi fratri, vobisque satisfacio, ne ab iniquis iudiciis immoderatiæ iudeat, quod is, qui sua tempestare in hoc Regno Neapolis maiorem librorum scripserit numerum, Demitos suos non reuereatur, Regi enim primum Decisionum totius Christianæ Orbis Summæ, vestris autem Dominationibus Serenissimis, eiusdem Summæ, secundum hunc Tomum dicam. Neque poteram, aut debebam Principes alios eligere, quibus ista scripta dirigerem, cum habeam vos Principes meos, totius Christiani Orbis supremos, longa serie à tot Imperatorum, Regum, & supremorum Principum Seminario ortos, Habes tu Ferdinandè, inter ceteros duos tui nominis antecessores, Ferdinandum Regem Catholicum Abauia tuæ Patrem; Ferdinandum alterum Imperatorem, Proavi tui fratrem, in quorum virtutibus specularis. Habes tu Carole multos, quorum vnus tibi sufficiat Carolus Cæsar iste Prognus, actiones enim illius Belli, & Pacis Principes omnes æmulantur. Cuius vestigia non solum te imitari, sed superaturum spero. Pulcherrima, & illustra præ oculis habetis exempla. Fidelissimos, & Prudentissimos habetis Adolescentiæ vestræ moderatores, & custodes. Deus, Optimus, Maximus gressus vestros, dirigat, sublimet, & exaltat. Nam suorum Principum exaltatione, magna est subditorum Gloria. Latabitur, & exultabit cor meum, cum actionum vestrarum magnitudinem audiam. Verum, si dignauerit paruum istud munus meum grato animo accipere, & fouere, alia maiora his sequentur.

AD EOSDEM ILLUSTRISSIMOS, ET REVERENDISSIMOS DOMINOS

EIVSDEM ROTÆ ROMANÆ AUDITORES,

CAMILLI BORRELLI IVRISCONSULTI, Equitis Aurati, & Palatini Comitis,

AD SECVNDVM SVMMÆ

Decisionum Uniuersarum Tomum,

P R Æ F A T I O.

ADAMVS primus in Mundo hominum omnium parens, à Deo optimo Maximo creatus, triplici cognitionis scientia, ac sapientia inbutus, scilicet Creatoris, Recepti Creaturæ, & sui ipsius. Cognovit autem primatum, id est Creatoris, ipsum Deum, à quo creatus fuerat, cuius præsentiam contemplantur. Cognovit secundam, videlicet, 1. creaturæ, & terræ, quia propter illum creatæ fuerant, & ab illo regenda, ac disponenda, cumque illi essent subiecta, prudentiam ei tribuit, ut ratione illas regeret, ac necessaria prouideret, à quibus emolumenta erat decepturus. Cognovit, & tertiam, scilicet sui cognitionem, ut conditionem suam agnosceret, ita ut suo iudicio consideraret, in quo esset superiori obnoxius, quid æquali deberet, & quid inferiori. Quæ omnia probantur ab Hugone de Sancto Victore de Sacramento, lib. 1. parte. 6. cap. 12. cap. 13. cum duobus sequentibus. Quod, & voluit Magister Sententiarum, lib. 1. dist. 23. ubi cuncti Doctores, & vulgus D. Thomas de Aquino, parte. 1. q. 94. & alij plures, quos non nisi sequitur Benedictus Pererius Commentariis in Genesim, lib. 3. vers. 10. distinctione. 2. dicens hanc scientiam fuisse 2. infusam, dicitur tamen eam dictis illis, quem Pererius non retulit, Augustino Seneca de Pererius Philosophia, lib. 1. cap. 1. dicente, In primis hominibus scientiam cumalantam, absolutamque fuisse, quod dum nascerentur, à Deo se creati certarent, & ab eo paulo ante omnia conspicerent. Cælum, ac Terras, & Mære ex nihilo facta, animalia, sidera, camporumque viriditates. Natura colloquio Dei, & præsentia frangebant. Neque verò probabile est, primum hominem suum, Mundique ortum, ignorasse, scienterque filij suis exerta voce, non prædicasse, totaque vitæ casum, & que priora suas non commemorasse. Hæc Streubus. Idcirco clarum redditur, Adamum sua scientia, cunctis rebus conuenientia nomina imposuisse, suamque scientiam Setho filio ostendisse, illumque eadem diligenter 3. imbutum reddidisse. Hic suo iudicio concipiens, quo patet totum primordia curarent, celestiumque corporum motum, atque elementorum vices, duatantes, vel æquationem illuminationem, aut ignem incendia, & conflagrationem, bene ex illis, illorumque incantibus, ipsarumque aquarum inundationibus, aut ipsius flammarum incendijs, successores eandem creaturam rerum cognitio, ignorarent, columnas 4. illum diuere esse proditum est, illasque plantasse, ex lapide vasum, ex lateribus alicuiam, in quibus scripturæ exarasse, literisque enucleasse diuine creationis Mundi

Historiam, ut ex illa posterius instituerentur, & futura considerarent. Hanc primam literarum inuentionem Setho tribuunt 5. aliqui, & inter cæteros Iosephus Antiquitatum Iudaicarum, lib. 1. cap. 2. censuit. Ex quibus ante vniuersale Diluuium, literarum inuentionem fuisse probatur. Hæc omnia uti seminata quedam, passim ad alios seniorum lucubratos, per traditionem etiam ipsorum veterum transmissa fuerit, præsertim ad illos, quibus intellectus præstantiam, & sapientie ætatis, ac dona cœlestia Deo fuerant, dum tam longa vitæ tempora illis præstitit, ut postea tradiderunt, quod à Deo factum fuisse asserit ipse Iosephus Antiquitatum Iudaicarum, lib. 1. cap. 3. dicens, quia illi Deo, chari cum 6. essent, ipsique totius opificium, & commodiore victu ad diuinitatē vterentur, merito per tam multos annos vivebant. Præter ea tam propter studium virtutis, 7. tam propter utilitatem inuentionum artium, ut Astronomiæ, ac Geometriæ, Deus illis prolixiorum largitus est vitam, quarum certitudinem assequi non poterant, si minus sexcentis annis vixissent. Hæc ex barbaricis antiquitatum scriptoribus, Methasthene Aegypcio, & Berofo 8. Caldeæ, Mocho, Hæstico, Hieronymo Aegypcio, scriptore Phœnicū, Hæstido, Hæcatzo, Hællanico, Attællio, Epuluro, & Nicolao habuisse scribit Iosephus in loco allegato. Ab ipsius demum ad Noë omnia peruenerunt, secundum omnium similiter 9. parentem, in quo, quasi concurrezore, Theofauratio, ac ærario, scientiarum omnium cognitiones, & arcana peruenire. Quibus Semum, Chamum, & Iapetum filios inbutuisse, credendum est, ab his ad Abrahamum 10. & sapientem, & ab illo, ensque successibus ad Moysen usque accesserunt. Hic postmodum omnia literis mandate cepit, illasque 11. ad vias humanos in exercitationem de dicere, componere libros inchoauit, illos conscribens, creatione mundi Historiam à Moysè conscripserat, habemus, ille Pentateuchum, siue illos quosque primos veteris Diuine scripturæ libros sacros nobis reliquit, patet Genesis, cap. 5. dandic. Hic liber generationis Adam, hanc opinionem probat Eusebius de Preparatione Evangelicæ, lib. 9. dicens, Eupoleum dixisse, quod primus omnium Iudæis 12. literas dedidit Moyses, & à Iudæis illas hebuisse Phœnices, & à Phœnicibus Græci, præsertim Cadmus, 13. & Moysen verosuisse, qui Iudæis literas tradidit, negauit D. Augustinus de ciuitate Dei, lib. 19. cap. 39. cuius sententia cum Iosepho conuenit, quem supra retulimus, quod ante 14. Moysen Sethus in columnis illis literas exhiberet, quantum vnum etiam suo tempore extat Iosephus perhibuit in dicto lib. 1. cap. 2. quarum sententiam, falso perierunt virorum iudicio, sic ego illam conciliarem, quod à Setho sicut 15. facta illa prima literarum Principia, sed à Moysè postmodum per scripturas dictarum Historiarum,

CAMILLI BORRELLI
JVRISCONSULTI,
EQVITIS AVRATI, ET PALATINI
 Comitū Summa Decisionum.
TOMVS SECVNDVS.

ARGVMENTVM

Articulis idem significat quod positus, et substantia libelli et in-
 ta. pascitur & articuli, & loco illi habentur, sed respondens
 positus non concessatur. Articuli tamen sunt ad licet
 probandi, positiones autem inter negotium loco inueniunt, & vi
 pars potest ab opere probandi, & de consuetudine, non autem
 iure Digestorum. Productis positionibus confitetur, non qui produ-
 cit articulos, nec reuertitur consilio, sed in contrarium sine expo-
 sitione, & nisi sit etiam. Articuli pendentes sunt in termino: non
 autem in clauso, nec admittendi sunt. Pars tamen super articulo
 admittendis citatur, & cogitur ad respondendam positionibus,
 quod manifeste declaratur. Pro confesso autem habentur res,
 cui fuerit lecta positio, & facta mentio à Iudice, & quando
 abique consuetudine respondeat, & facta mentio à Iudice, & quando
 subsecutus sine intelligit, & accipit concessione, nec non
 per quos, nisi ex iusta causa, que mora, & contraria potest à po-
 re remitti. Positionibus non respondentibus aliqui speciali mandati.
 Pupillus et heredes patris et matris. Positio tota arguitur, si con-
 ducit partem veram, & partem falsam, quod debentur. Articuli ob-
 eunt sunt spectandi. Mulier occurrentes respondentes tolluntur.
 Quis non potest se nuncie positione negare, sed ex depositioibus
 testium super positione negare. Confessio super articulo si facta lo-
 cet confiteri. In causa simili, & in euenimur, & quando res-
 pectus alius producti fuerit, si quando simul facti sunt, & super decisis
 non à contraria Articuli, & positiones. In causa etiam incipit
 non admittitur, nisi ad condidendum possessionem positio
 suspecto, quibus non respondet pars. Copia dampnata. Ecclesia,
 miles, & minor positio patris idem, & de iudicio contrarius ar-
 ticulos contra eos potest, & de iudicio quoniam articuli sunt ad-
 mittendi, quoniam iudicandi.

S Y M M A R I V M

- 1 Articulus, quid sit.
- 2 Positio quid sit. *num. 3. 4. 5.*
- 3 Capitulum, an idem significet, ut articulus, & positio. *num. 7. 11.*
- 4 Capitula in criminalibus in Regno Neapolitano, quomodo fiant.
- 5 Articuli, & positiones, ex promissione facte.
- 6 Articuli, & positiones ex corpore, & substantia libelli sunt.
- 7 Articuli loca libelli habentur.
- 8 Locus confessio, an fiat per responsionem ad articulos, & posi-
 tiones?
- 9 Causa in Regno Neapolitano potest ab articulo incipere.
- 10 Capitulum, in termino generale, comprehendit articulum, &
 positionem.
- 11 Articuli ad probandum facti sunt.
- 12 Interrogatoria, & interrogatoria actiones, ad quid inueniunt.
- 13 Interrogatoria, an quis esse debet, ad quid?
- 14 Positiones interrogatoriarum loco inueniunt.
- 15 Positiones ad quoniam finem sunt.
- 16 Positio unum ad inuentum tunc digestorum, an consuetudine sit, *nu-
 mer. 2. 2.*
- 17 Positiones productas confiteri videtur.
 Bottell. *Tom. 2.*

- 18 Confessio, expositionibus emanant, veluti confessio ex libello, re-
 uocari nequit.
- 19 Confessio expositionibus resultat quando locum habet.
- 20 Confessio expositionibus resultat quando potest reuocari. *num. 25. 26.*
- 21 In contrarium quando dicitur, quid fieri. *num. 26.*
- 22 Errorum docere debet reuocari confessionem emanantem
 ex positioibus.
- 23 Articuli producti sunt in termino sine dilatione data ad pro-
 bandum, non autem illa clauso.
- 24 Ecclesia, & Minor facta publicatione super uno articulo, an su-
 per eo possit per viam restitutionis in integrum de novo re-
 fecti recipi.
- 25 Articuli in causa spirituali, vel profana producti, facta pu-
 blicatione, & de iure causa, ac sententia prolata, an in causa
 appellacionis reuocari possint.
- 26 Articuli, & positiones, quando producuntur in Regno Neapo-
 litano.
- 27 Intellectus Prag. Incip. Quinta die. *num. 41.*
- 28 Articuli, & positiones post terminum in causa civilis, vel crimi-
 nali, an admittantur.
- 29 Articuli obicitur post terminum, an admittantur.
- 30 Articuli in causa profana usque ad conclusionem, an de equitate
 & iusticia recipi debeant. *num. 34. 36.*
- 31 Articuli quando sunt, & intelligantur de iudicando.
- 32 Articuli si admittantur facta conclusionem in causa, conclusio
 tenetur reuocari.
- 33 Citacula est pars super articulo admittendo, tam in Curia,
 quam extra Curiam.
- 34 Terminus datur in Curia Romana ad articulandum, ad dicen-
 dum contra articulos, ad producendum iuriam, & dicendum
 contra producta, quibus non concessio, processus non valet, et
 quomodo illius interpretetur.
- 35 Articuli in aduisione in Regia Romana, non est ordinum in iudice
 res, in modo sui pertinentur, & sufficit, officio à iudice
 recepto, & super illis res ex animo esse.
- 36 In causa iuramentis, & beneficiis iudex de equitate cau-
 tem a citari, & res simul terminum ad ponendum, & arti-
 culandum dare poterit.
- 37 Pars regi potest ad respondendum positionibus, & articulis.
 Intellectus praguati. *Quinta die.*
- 38 Positionibus respondere cogitur pars, etiam si pars sit profana in
 curia, nec possit dominum reuocari, licet à domo absint ambe
 partes, quoniam pars sit reuocata cogitur tamen articulo, &
 interrogatorio respondere. *num. 44.*
- 39 Pars, que simul respondit articulo si iudex videatur potest ite-
 rum illam cogere ad respondendum, & quando id liceat.
num. 46. 47.
- 40 Positionibus impertinentibus, & non admittendis, an parre-
 spondere